

KASURATAN ITI MAPASAMAK

INITIATIVE KEN REFERENDUM

Definitions

INITIATIVE Iti proseso maypanggep iti eleksyon, iti kiddaw, mabalin nga agidagdag iti linteg ken ordinansa wenno diay linteg iti timpuyug wenno pabaruen iti dukumento iti linteg ken ipasdec a cas linteg nga pada diay nalisuro nga panagbutus iti caaduan nga umili. Adda dua nga kita iti initiative:

Diay direct initiative, iti nakompleto nga kiddaw nga ited diay ligislatura tapno ipasdec da a cas linteg iti tulneg a panawen, Intuno awan iti naaramid, iti aramiden da ket ikabil iti balota para pagpilian intuno sumaruno nga eleksyon.

Diay indirect initiative malpas nga maala diay sapat nga numero iti pirma diay maidagdag ket maikabil da iti balota para pagpilian ituno sumaruno nga eleksyon.

REFERENDUM ita proseso diay agpikipili ket mabalin nga animungen wenno haan intuno pabutusan a linteg wenno sabalian iti constitusyon nga ipasa iti ligislatura (wenno) consejo iti Probinsya). Adda tallo a kita iti referendum:

Diay Petition referendum (no dadduma awagan da iti direct referendum) dayti naipasa nga linteg diay ligislatura ket saan nga agtungpasl iti naybaga nga panawen. Iti petisyon ket mabalin nga papirmaan kadagitoy nga panawen tapno maammuan no maikeddeng iti referendum a pamasecnan iti linteg. No masapul diay bilang iti pirma nga naala, haan nga agtungpal iti linteg ingana iti haan pay nangrugi iti referendum.

Optional Referendum (no dadduma indirect referendum) mabalin nga palubusan diay electorate wenno saan daydiay nangaramid nga linteg a siganetnet iti legislatura wenno gobernador.

Iti maykatlo nga kita iti referendum ket aramiden iti constitutional requirements. Iti constitusyon iti estado ket masapul nga amin ket damagen nga maybaga iti umili tapno maammuan.

Pangaasi yo ta kitaen yo: Daytoy nga factsheet ket pagtuladan laeng. Saan nga mausar nga panacabalin iti Hawaii eleksyon laws. Dagiti macabasa ket masapul ikonsulta diay Hawaii revised statutes, diay United States constitution, diay Hawaii state constitution, diay city/country charters and ordinances ken sabali nga pakakitaan tapno kompleto ken maipapan iti linteg.

Ahensya	INITIATIVE		REFERENDUM	
	Mangaramid ti Linteg/Ordinansa	Mangpabaru iti Charter/Konstitusyon	Dawaten iti Konstitusyon	Baligtaren/haan nga aprobaran ti Linteg/Ordinansa
Estado ti Hawaii	Awan ti Naibaga.	Awan ti Naibaga.	Wen, Dawaten ti Konstitusyon ti Estado ti Hawaii nga amin nga panangpabaru ti konstitusyon ket masapul nga aprubaran dagiti botante ti maysa nga general eleksyon. Ti panangpabaru ket mabalin nga maibaga ti State Legislature wenno ti maysa nga State Constitutional Convention. <i>(Hawaii State Constitution, Artiikulo 17, Seksyon 3)</i>	Awan ti Naibaga.
County ti Hawaii	Wen. Daytoy ket mabalin nga iruggian iti Council wenno iti petisyon nga pinirmaan ti kwalipikado nga botante diay county nga kapadpada ti 15 % ti bilang ti tao nga	Wen. Daytoy ket mabalin nga ruggian iti Council wenno iti petisyon nga pinirmaan ti kwalipikado nga botante ti county kapada ti bilang iti 20% ti nagrehistro nga	Awan ti Naibaga.	Wen. Daytoy ket mabalin nga ruggian iti Council wenno iti petisyon nga pinirmaan ti kwalipikado nga botante ti county kapada ti bilang iti

	nagbotos para iti county para iti posision ti kinamayor kadaydiay naudi nga eleksyon para ti kina mayor idiaid naudi nga sakbay iti general eleksyon. <i>(Hawaii County Charter, Article 11, Seksyon 11-2(C))</i>	botante idi naudi sakbay ti general eleksyon. <i>(Hawaii County Charter, Article 15, Seksyon 15-1(B))</i>		20% ti nagrehistro nga botante idi naudi sakbay ti general eleksyon. <i>(Hawaii County Charter, Article 11, Seksyon 11-2(C))</i>
County of Maui	<p>Wen. Daytoy ket mabalin nga ruggian iti Council wenno it petisyon nga pinirmaan ti haan nga basbassit ngem 20% ti botante nga nagbotos idiaid naudi nga general eleksyon para ti mayor. <i>(Maui County Charter, Article 11, Seksyon 11-3)</i></p> <p>Haan nga mairaman ti inyaman nga parte wenno amin nga capital program wenno budget ti maysa nga tawen; ti inyaman nga sanikwa nga adda buis na; ti inyaman nga naricut nga ordinansa, wenno ti inyaman nga ordinansa</p>	<p>Wen. Daytoy ket mabalin nga ruggian iti Council, ti petisyon nga pinirmaan ti haan nga basbassit ngem 10 % ti botante nga nagrehistro idiaid naudi nga general eleksyon nga inaprubaran ti council, wenno ti petisyon para iti county clerk nga pinirmaan ti haan nga basbassit ngem 20% ti botante nga nagrehistro idiaid naudi nga general eleksyon. <i>(Maui County Charter, Article 14, Seksyon 14-1)</i></p>	Awan ti Naibaga.	<p>Wen. Daytoy ket mabalin nga ruggian ti petisyon nga pinirmaan ti haan nga basbassit ngem 20% ti botante nga nagbotos sadiay naudi nga general eleksyon nga para mayor. <i>(Maui County Charter, Article 11, Seksyon 11-3)</i></p> <p>Haan nga mairaman ti inyaman nga parte wenno amin nga aggaraw nga budget wenno capital budget;</p>

Panid 3 iti 6 a panid

	<p>nga: mangaramid wenno mangbaliktad ti kinaagpayso iti kwarta; mangipalubos iti panangirwar iti casuratan; wenno mangpalubos ti pannacadutoc iti empleyado. <i>(Maui County Charter, Article 11, Seksyon 11-1)</i></p>			<p>inyaman nga banag nga maipanggep ti financial nga maipanggep ti public workers; inyaman nga naricut nga lehislyasyon; inyaman nga ordinansa nga: Mangipalubos wenno mangbaliktad ti levy ti buis. <i>(Maui County Charter, Article 11, Seksyon 11-1)</i></p>
<p>County of Kauai</p>	<p>Wen. Daytoy ket mabalin nga ruggian ti legislyasyon wenno iti petisyon nga pinirmaan ti saan nga basbassit ngem 20% ti bilang ti rumbeng nga agbotos idiy naudi sakbay iti general eleksyon. <i>(Kauai County Charter, Article 22, Seksyon 22.03)</i></p> <p>Haan nga mairaman ti inyaman nga parte</p>	<p>Wen. Daytoy ket mabalin nga ruggian ti legislyasyon wenno iti petisyon nga pinirmaan ti haan nga nakurkurang ngem 5% ti botante nga nagrehistro idiy naudi nga general eleksyon. <i>(Kauai County Charter, Article 24, Seksyon 24.01(B))</i></p>	<p>Awan ti Naibaga.</p>	<p>Wen. Daytoy ket mabalin nga ruggian ti petisyon nga pinirmaan ti haan nga nakurkurang ngem 20% ti bilang ti rumbeng nga agbotos idiy naudi sakbay ti general eleksyon. <i>(Kauai County Charter, Article 22, Seksyon 22.03(C))</i></p>

Panid 4 iti 6 a panid

	<p>wenno amin nga aggargaraw nga budget wenno capital budget; inyaman nga banag ti pinansyal nga maipanggep iti public workers; inyaman nga naricut nga lehislasyon; inyaman nga ordinansa nga: mangipalubos wenno mangbaligtad iti panagkolekta iti buis; mangaramid wenno mangbaligtad iti kinaagpayso iti kwarta wenno mangurnos iti sweldo ti empleyado iti county wenno officers; mangipalubos ti pannacadutoc ti empleyado; wenno mangipalubos ti pannakirwar ti casuratan; wenno inyaman nga banag nga adda iti kontrata iti collective bargaining. <i>(Kauai County Charter, Article 22, Seksyon 22.02)</i></p>			<p>Haan nga mairaman ti inyaman nga parte wenno isu amin ti aggargaraw nga budget wenno capital budget; inyaman nga banag iti pinansyal nga maipanggep iti public workers; inyaman nga naricut nga lehislasyon; inyaman nga ordinansa nga: mangipalubos wenno mangbaligtad ti panagkolekta ti buis; mangaramid wenno mangbaliktad ti kinaagpayso iti kwarta wenno mangurnos ti sweldo ti empleyado ti county wenno officers; mangipalubos iti pannacadutoc ti empleyado; wenno mangipalubos ti</p>
--	---	--	--	--

Panid 5 iti 6 a panid

				<p>pannakairwar ti casuratan; wenna inyaman nga banag nga nakaluban babaen ti collective bargaining contracts. <i>(Kauai County Charter, Article 22, Seksyon 22.02)</i></p>
--	--	--	--	--

Daytoy a kasuratan ket nairanta laeng a pangimpormar wenna pangilawlawag a saan ket a agbalin nga autoridad maipanggep iti paglintegan ti eleksion ken deadlines iti Hawaii. Dagiti kasapulan wenna rekisito ken/wenna deadlines ket mabalin nga agbaliw no adda met panagbaliw ti paglintegan. Para iti ad-adda pay detaliado ken hushusto a rekisito, konsultaen ti Hawaii Revised Statutes ken dadduma pay a mabalin a pangalaan iti mainaig nga impormasion.

Office of Elections
802 Lehua Avenue
Pearl City, Hawaii 96782
Telepono: 808-453-VOTE (8683)
Kadagiti Isla iti Ruar ti Oahu (Toll Free): 1-800-442-VOTE (8683)
TTY: 808-453-6150
Kadagiti Isla iti Ruar ti Oahu (Toll Free): 1-800-345-5915
Internet: www.hawaii.gov/elections

Elections - FSBO132C
09/16/05

Panid 6 iti 6 a panid

Daytoy nga impormasion ket mabalin a maala iti sabsabali a format. No kayatmo ti impormasion a naisurat iti Insik, Hapon, wenna Inggles; wenna kasapulam ti espesial a tulong (kas pagarigan kaykayatmo 'tay daddadakkel a letra ti pannakaisurat daytoy nga impormasion, wenna kayatmo 'tay naka-tape record, kdp.) makiuman iti Office of Elections iti 453-VOTE (8683).